

Depôt legal

LE DIRECTEUR GERANT

NGÀY 5 THÁNG 9 NĂM MẬU THÌN

NĂM 1902 HAI SỐ 122

NGÀY THỨ TƯ 17 OCTOBER 1902

GIÁ BÁN	
ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm 1500	6 \$ 00
Sáu tháng 7,50	3 \$ 50
Ba tháng 4,00	2 \$ 00

Mua báo phải trả tiền trước. Đính và mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-Phiên. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUYNH - THỨC - KHANG

LA VOIX DU PEUPLE

BÁO QUẢN
Đường Đông-Ba, Huế

Quản - lý
TRẦN ĐÌNH-Phiên

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Giấy phép số 82
Giấy in: TIẾNG-DÂN - Huế
Hộp thư số 31.

Người ở đời chưa biết nhau là cừu, biết nhau là bạn, mà đường xe hỏa chính là một ông thần làm mối giới cho người ta biết nhau.

Ý TƯỞNG BÁO TIẾNG-DÂN ĐỐI VỚI ĐƯỜNG XE HỎA TRUNG-KỲ

Về việc Nhân-dân-đại-biểu, tôi đã đọc một bài kết luận nghị trường và đã tư chức rồi. Đối với bài đáp từ của quan Khâm-sứ Trung-kỳ mà tôi được nghe trong ngày khai hội, tôi vẫn nhận cho là một tiếng phản hưởng tự nhiên của bài kết luận của tôi và đã có mấy lời làm sự sang kỳ báo trước. Thế là cái an của tôi can về công cuộc « nhân-dân-đại-biểu » mà ông thần lương-tâm chỉ báo cho tôi làm thế nào thể nào, hồ-sơ-tư-lập nay đã đưa trình trước toa-án công-luận. Tôi chính là một người bị cáo thủ phạm, ngồi nghe quan tòa phán-xử, không nói câu gì nữa, duy có một điều :

Tôi đã tư chức Nghị-viên mà đương làm chủ nhiệm một tờ báo trong xứ là báo Tiếng-dân này. Trong bài đáp từ của quan Khâm-sứ, về đoạn nói việc xe hỏa, ngài có đề cập đến bản báo mà nói rằng : « triệu thốn tin tức », đại ý cho tờ báo T. D. đối với công việc Chánh-phủ mở mang như đường xe hỏa mà cũng có ý lái dậm, không chịu đăng chép. Câu nói ấy sai với sự thực của bản báo, vậy tôi xin lấy tư cách nhà làm báo, vì cái thiện chức đối với Chánh-phủ, đối với nhân dân mà nói qua mấy lời sau này :

Con đường tiến hóa trên cõi đời này nay thì xe hỏa là một ông thần công to sức mạnh như như trong các ông thần cơ-khí khác, đưa cho dân là trẻ con, đã bước chân đến các nhà ga thì cũng rõ công hiệu xe hỏa là thế nào. Huống gì người có lịch duyệt nhiều ít ma lại không hiểu thấu hay sao ? Vậy xin thuật qua một vài chứng thực để tỏ rằng ý-tưởng tờ báo Tiếng-dân đối với đường xe hỏa ở xứ này rất là quan trọng, mà ghi chép một cách đặc-biệt, chứ có phải là lãnh dậm đâu.

Trước đây 5 năm tôi được tiếp chuyện quan nguyên Khâm-sứ Pasquier có phán nản về sự tiến hóa chậm trễ ở xứ Trung-kỳ, ngài nói rằng : « Ông là xứ này hơn mười mấy năm rồi, về đây lại chưa đi khắp trong nước nên chưa rõ công cuộc Chánh-phủ mở mang trên mười năm nay, khác trước nhiều lắm. » Tôi thưa lại rằng : « Hơn mười năm nay, vẫn nằm trong một xó, tại mặt hẹp hòi như lời quan lớn nói, song tôi không kể gì trăm nghìn việc khác, chỉ nói mấy điều trước mắt là xứ Trung-kỳ thuộc quyền Bảo-hộ đã gần nửa thế-

kỷ rồi mà đường xe lửa chưa thông, một tờ báo chưa có, thì chẳng phải rõ ràng là tụt-hóa chậm trễ hay sao ? » Ngài trả lời rằng : « đường xe hỏa chưa thông là vì kinh phí hẹp hòi, song hiện đường kinh đình, cũng không lâu mà sẽ thành. Còn về tờ báo thì ở xứ Trung kỳ này, một tờ báo có khác trong Nam ngoại Bắc, hiện chưa có người có học thức lịch duyệt đi đương một tờ báo cho có giá trị. » Tôi thưa rằng : « Hiện ở xứ Trung kỳ, khai thông chậm trễ, phong khí mù mịt, nên chưa nơi đến tờ báo hay dở cao thấp thế nào, mà trước như là cần phải có một tờ báo để khai thông phong khí và đạo đạt dân v.v. » Ngài chẹp câu nói tôi là phải nên lục tôi ra làm Nghị viên sau kỳ hội Nhân-dân-đại-biểu như như, tôi bắt đầu xin mở một tờ báo thì ngài chuẩn hùa ngay. Kể đó đương xe hỏa trong-hà ra Hanoi lại bắt đầu thông hành. Thế là báo giới ở Trung kỳ đã có manh nha mà đương xe hỏa ở Trung kỳ cũng đã thông được một phần vậy.

Tờ báo Tiếng-dân này đối với đương xe hỏa có cái quan hệ mật thiết như thế, nên từ lúc ra đời thì kể ngày lịch-sử hóa xa Đông-dương (từ số 18 đến số 32). Sự thực hóa xa Đông-hà Vinh thì có đăng trong số 18, 19, 21, 60. Kể đó nhà in T. D. lại xuất bản một quyển sách « Hóa xa chỉ nam » rao trên tờ báo mà lưu hành khắp cả ngoài Bắc trong Nam, kể rõ ga trạm giờ đi, giá hàng giá khách, rất là tinh tường. Đối với lịch sử hóa xa xứ này thì cả thấy báo quốc ngữ ở Đông-dương, chưa có tờ báo nào kể rõ như tờ báo Tiếng-dân, tôi dám nói chắc vậy. Duy có tháng trước mới đây có mấy trăm người Bắc kỳ do đương xe hỏa vào du-lịch đất Huế mà bản báo không nói đến là bởi mấy lẽ :

- 1) Đã gọi là du lịch thì phải cho khoan-nhãn mới có thú-vị, cuộc này vì gấp gáp vội vàng làm biến mất hẳn cái tinh chất của một cuộc du-lịch.
- 2) Cuộc du-lịch tở-chức không châu đáo, khách du-lịch thiếu chỗ ăn chỗ trọ, lại nhiều người không được giấy phép vào xem cung-điện lăng-miếu. Chính bản báo đã gặp nhiều người du-lịch phán nản về các điều ấy ;
- 3) Cuộc du-lịch này là cốt để quan tâm các cung-điện lăng-miếu là những đồ « cỗi » của nước ta, tuy vẫn có cái tính chất mỹ thuật mặc dầu

mà đối với quốc kể dân sinh thì thật không có chút quan hệ lợi hại ; cứ cái tình cảnh hiện thời thì dân ta cần về những việc ăn cho no, mặc cho ấm, ở cho yên hơn là những chuyện diêu-cổ.

Vì những lẽ nói trên, nên bản báo lấy ngôi bút nên bớt thi bớt (子則則則) mà không chép đến, chứ thực là không có quan-thiết gì đến đường xe hỏa chút nào.

Vả chẳng, theo cách quan-niệm và trách-nhiệm của bản báo, thì đối với Chánh-phủ hoặc quốc-dân cũng vậy, không cần nói những việc đã thành mà cốt nói những điều khuyết-diểm, vì những việc đã thành như cầu Nhi-hà, đường hỏa xa, thì dù dân bà trẻ con cũng đều biết, các bao mà có can mực còn bút đề tàn-dương thì cũng có ich gì thêm, mà những điều khuyết-diểm thì bao giờ lại không có.

Đến như đương xe đã thành mà chỉ tiện cho người Annam « đi làm thuê mượn để dâng ở các sở đồn điền », như lời quan Khâm-sứ nói, thì cái hạnh phúc của người Annam, không phải là hẹp hòi lắm sao !

Ấy ý-kiến báo Tiếng-dân này đối với câu chuyện xe hỏa là như thế, những nhà quan sát về cuộc tiến hóa ở xứ này xin để lòng mà xem.

Huyhn-thức-Khang

VĂN-VĂN

Gặp bạn
Cái cuộc rong chơi sướng là lung,
Nghiêng trời động đất cũng như không.
Giang sơn gặp lại ba câu hăm,
Vả trư chi bằng một tiếng tung.
Gặp bạn cơ tri cười lẫn khóc,
Mặc khi vận mệnh đạt hay cùng.
Trên đầu có lúc trời xoay lại,
Mấy kẻ phong trần mấy kẻ nông ?

Tiền biệt
Người thời quay lại kẻ lên tau,
Niết nỗi quan hoài xiết nỗi đau ;
Giọt lệ để dành cho cổ quốc,
Tiếng cười xin hưởng với tri giao.
Chiếc đàn Bà Tổ còn treo đó,
Cái ghế Trần-Phân để đợi sau,
Ngày ấy đã qua ngày khác đến,
Tin nhau xin nhớ nhớ lời nhau.

NGUYỄN-Phiên

Vịnh Kinh-kha
Chết vì việc nghĩa chết như chơi,
Chính khi nghìn thu rạng bởi đời,
Ba thước gươm trần trời là má,
Một bầu máu nóng nước đầu sôi.
Trên sông Dịch-thủy làm ly huyết,
Giữa điện Tàn-vương khúc khúc cười.

Thành bại xưa nay thôi chớ luận,
Mạch gương nghĩa hiệp để người soi.

CHU-Dân

(1) Kinh-Kha là hiệp sĩ vì thái tử nước Yên mà đến thành thích vua Tần (Xem về vua thì rõ chuyện).

FÁP-LOẠI

CÁCH MẠNH NƯỚC MỸ

(Tiếp theo)
Cuộc lập hiến nước Mỹ
Cuộc độc lập nước Mỹ có cái tình cách rất quan trọng trong lịch sử. Ta có thể nói rằng từ đó trên thế giới xuất hiện một xã-hội mới, một xã hội theo văn minh Âu-châu mà đoạn tuyệt hết mọi mối quan hệ với chế độ Giáo-hội ; nước Mỹ thành lập thực là một kỳ nguyên mới xuất hiện vậy. Các nước Âu-châu trong đời cận-đại, nước nào cũng do chế độ này biến cải sang chế độ khác, do tục truyền nhân lập ít nhiều mà thành lập, đến như ở nước Mỹ thì thực người ta chỉ theo cái sức sáng tạo của mình, đoạn tuyệt hết thấy nhân luân và tập tục, để dựng nên một cái hoàn cảnh theo mục đích và nhu yếu của mình.

Bởi thế, cuộc lập hiến của nước Mỹ, so với các nước khác thì có khác nhiều. Hiến pháp nước Mỹ chủ trọng về quyền tự do đối với các tôn giáo, ngôn luận, tư tưởng cùng kinh tế, vì rằng trước kia bị nước Anh áp bức thống khổ quá sâu nên đến khi lập hiến họ đối với các điều tự do rất là chú ý. Nhân dân được quyền tuyển cử rất rộng, nhưng tinh thể mỗi châu cũng có khác nhau. Nhân dân nhiều quyền nhất là ở châu Bắc-xi-pa-ni (Pennsylvania), dân ông hết nộp thuế là được đầu phiếu. Nhưng mỗi châu có Hiến pháp, có Nghị-hội riêng. Chính phủ trung-ương chỉ là một cơ quan rất bực nhược, gồm những đại biểu cử ra của mỗi châu, không đủ quyền để bảo đảm các việc trọng yếu của các châu. Mãi đến năm 1787, có cuộc Toàn quốc hội nghị họp tại Phi-la-đen-phi (Philadelphia), mới lập xong Hiến pháp nhất định như ngày nay. Trong khoảng từ khi được lập đến khi bấy giờ thì tư tưởng trong nước phần nhiều đã khuynh hướng về sự thống nhất, nên Hiến pháp mới đặt nước Mỹ là một nước Hợp-chức chứ không phải một liên minh như Liên-minh (confédération) thường. Chánh phủ mới của Mỹ có Tổng thống, Nội-các, Thượng nghị viện, Hạ nghị viện, Thượng binh viện.

Hiến pháp mới này được các bang tự chuẩn cả, mùa xuân năm 1788 thì họp Quốc hội lần đầu ở Hoa-thịnh-đồn, do ông Hoa-thịnh-đồn chủ tịch. Quốc hội cử Hoa-thịnh-đồn làm Tổng-thống và lấy tỉnh Hoa-thịnh-đồn trên sông Po-tô-mác (Potomac) làm Liên bang thủ phủ.

Giải phóng nô lệ
Trước khi độc lập đã hơn một thế kỷ, những bọn buôn bán Âu-châu đã chở Hắc-nô sang Mỹ-châu để bán cho bọn địa chủ ở Bắc-Mỹ. Khi nước Mỹ độc lập thì miền nam miền bắc đều có Hắc nô cả. Nhưng miền nam là miền canh nông nên Hắc nô nhiều, còn miền bắc là miền công nghệ nên Hắc nô ít.

Trong Hiến pháp Liên bang năm 1787 có một khoản cấm chỉ việc chở Hắc nô vào nước bất cứ từ năm 1818, nhưng họ vẫn thường đem troom vào luôn. Và chẳng trong luật cấm không được chở Hắc nô vào mà Hắc nô hiện ở trong nước vẫn phải đứng địa vị nô-lệ. Các châu trong nước bấy giờ chia ra hai phe : một phe các châu tự do, một phe các châu nô lệ. Ở Quốc hội, các châu tự

do được đa số ở Hạ-nghị viện, nhưng Thượng nghị viện đa số lại về các châu nô lệ. Bởi thế vấn đề rõ rệt giải quyết không xong. Năm 1832, những người tán thành giải phóng Hắc nô lập một hội để tuyên truyền giải phóng rất có ảnh hưởng. Tháng 11 năm 1860, ông Lâm-không (Abraham Lincoln) là một người chủ trương giải phóng được cử làm Tổng thống. Những châu miền nam phản đối bên tuyên bố phân ly, tổ chức một Liên minh miền nam, suy cử Đa-vi (Jefferson Davis) làm Tổng thống. Họ lại chiếm lấy cả các quân đồn và quân giới cực của Liên bang. Bởi thế mà sinh ra cuộc Phán ly chiến tranh (Guerre de Sécession, 1861-1865).

Các châu miền bắc và miền tây thì theo về Liên bang, phe ấy gọi là phe liên bang, hoặc bắc phái. Các châu miền nam gọi là phe liên minh hoặc nam phái.

Chiến tranh tranh xong (1865) Thượng nghị viện và Hạ nghị viện đã quyết một bản tu chính văn (amendement) trong Hiến pháp để trừ tuyệt chế độ Hắc nô. Bản tu chính ấy được 3 phần 4 các châu tự chuẩn, thế là liên kết cái chế độ khắc hại ấy.

Chiến tranh 4 năm luôn, miền nam thất bại, phải ký tờ đình chiến năm 1865. Đến năm 1870, các châu miền nam lại được tham dự vào Quốc hội, thế là chính thể Liên bang lại khôi phục như xưa.

Tổng kết
Một trận đánh thứ nhất, nước Mỹ đòi được quyền độc lập ; một trận đánh thứ hai, nước Mỹ bỏ được mọi bất bình đẳng trong quốc dân, ai lại chẳng tin rằng nước Mỹ đã thành một nước tự do bình đẳng nhất thế giới. Cái kết quả tự do vẫn là cái hạnh phúc cho nhân dân nước Mỹ, nhưng nhân dân yêu cầu tự do nếu không có hạn chế thì kết cục thành cả nhân chủ nghĩa đến cực đoan. Bởi thế, các nhà tư bản, nhân bản và pháp luật bảo chứng cho, hết sức phát triển thực nghiệp để lấy lợi cho nhiều, còn bọn lao động thì vô hình bị bọn tư bản áp bức rất tàn nhẫn, thành ra mỗi bất bình đẳng kinh tế xuất hiện, so với mỗi bất bình đẳng chính trị trước kia lại tệ bội phần. Hiện nay, số các nhà tư bản chỉ chiếm 1 hoặc hai phần nhân số toàn quốc, còn số người lao động thì đến 98, 99 phần. Nhà tư bản mỗi năm lợi đến mấy nghìn triệu đồng. Chỉ một mình ông vua ở đó là ông Phốc đặc (Ford) có một năm một thuế số đặc đến 5 trăm triệu người vận động, như vậy thì cái thuần lợi (bénéfice net) của ông thu nhập bao nhiêu thì có thể tưởng mà biết được. Còn nhà lao động thì số đặc không quá 4, 5 trăm đồng, thế mà trình độ sinh hoạt Mỹ một ngày một cao, một nhà và một miếng ăn ít ra mỗi năm cũng phải tiêu đến hơn sáu trăm đồng, thế thì làm đâu nổi mà sống được ? Thậm chí đến hạnh phúc gia đình mà vẫn phải tăng thiếu. Lại còn có bọn con trẻ mà phải làm việc rất nhiều giờ, phỏng lại đến sự phát dụ của thần thể, lại không được chú ý giáo dục. Mấy điều ấy thực là cái tệ doan rất lớn của chính trị và xã hội nước Mỹ (ở các nước công nghệ khác cũng có tệ bịnh ấy), mà suy nguyên ra thì chỉ vì những phần tử cách mạng đương nhật phần nhiều thuộc về « rung sản giá cấp, bỏ chỉ cầm cái kể phát triển kinh tế cho số ít người mà không chú trọng đến

THE GIỚI THỜI ĐÀM

CUỘC CÁCH MẠNH TRUNG-HOA

Năm nào cũng vậy, cứ đến ngày 10 Octobre thì người Tàu làm lễ song thập kỷ niệm để ghi nhớ cái ngày quân cách minh khởi nghĩa ở Vũ xương, năm nay lại nhân Nam quân đánh lấy Bắc-kinh và Thiên-tân, cảnh Phụng Thiên phải kéo về Đông tam thổ, thành thử lễ Song thập kỷ niệm năm nay lại có phần long trọng hơn mọi năm trước.

Người Tàu treo đèn, kết hoa, đốt pháo ăn tiệc, múa hát vui mừng, người Nam ta thì lơ lơ lơ lơ khoe nhàu đi xem, cái cảnh đình đám người ở có con ta năm nào cũng thế. Trong bọn người đi xem, phần nhiều vẫn không hiểu tại làm sao người Tàu lại vui mừng hơn họ, yến tiệc vui chơi như thế, trong tri não vẫn tưởng rằng họ vui chơi mấy ngày nay cũng như họ chơi lễ Trung thu, cúng bà Thiên hậu mà thôi. Trông cái vẻ nao nạt, cái dáng vui mừng của người Tàu, ta không thể cứ điềm nhiên như không, cứ đứng trơ ra mà nhòm, không hiểu duyên cớ vì đâu, ta cũng nên biết qua cái lược sử cuộc cách mệnh Tàu như thế nào mới được.

Nước Tàu bị người Mãn-châu vào chiếm giữ hơn 200 năm, trong thì thì hành chính sách chuyên chế, ức hiếp nhân dân, ngoài thì không biết chống với ngoại quốc, thế nước ngày càng suy yếu, nhân dân ngày càng khổ khổ.

Ông Tôn-Văn hoài bão chí lớn, để xướng cách mệnh, nhưng lúc đầu tiên chỉ được vài người bạn thân là hiểu được chủ nghĩa cách mệnh của ông mà thôi. Bọn sĩ phu còn me say theo công danh lợi lộc, còn biết cách mệnh là gì, thế nhưng ở dân gian lại có những hội bí mật từ trước còn lại, như hội Tam-hợp, hội Kha-lão, mục đích là phần Thanh phục Minh. Ông Tôn-Văn cố sức liên lạc các hội ấy. Năm 1894, ông sang Đan-đảo và Mỹ-châu, lập hội Hưng-Trung, nhưng đồng chí cũng còn ít lắm, chỉ độ chừng vài mươi người thôi. Năm 1900, nhờ các đồng chí hết sức tuyên truyền, các hội đảng ở dọc sông Trường-giang, ở Quảng-dông, Quảng Tây và Phúc-kiến mới sáp nhập hội Hưng-Trung. Từ năm 1900 trở về sau, cái tệ hủ bại của Mãn-Thanh càng ngày càng lộ rõ, bọn sĩ phu sinh lòng tự giận, xuất dưng du học rất nhiều, đã ra ngoại quốc tự nhiên hấp thụ cái phong khí ở ngoài, phần nhiều tán thành cách mệnh.

Ông Tôn-Văn đi khắp các nước, đem tam dân chủ nghĩa và ngũ quyền hiến pháp mà giảng giải cho họ nghe, họ đều vui theo, bấy giờ mới lập hội « Trưng quốc đồng minh » dùng làm chỗ trung xu cho công việc cách mệnh, phái hội viên về nước, chia nhau đi khắp các tỉnh, hết sức tuyên truyền, đặt các chi bộ và các cơ quan bí mật. Từ đó hội viên càng ngày càng đông, hội viên càng đông thì sức tuyên truyền lại càng mạnh. Ở nội địa nước Tàu, ở Hương-cảng, ở Nhật-bản, đầu đầu cũng có lập nhà báo của hội Đồng-minh, hội viên lại làm ra vô số sách vở, một mặt tuyên truyền chủ nghĩa cách mệnh, một mặt công kích những lời yêu cầu lập hiến của đảng Bảo-hoàng (đảng của sinh hoạt của toàn số nhân dân. Ngày nay sinh hoạt của nhân dân rất là xa cách nhau, cho nên đa số nhân dân đương nổi lên phản đối chế độ kinh tế ấy, muốn làm triệt để cách mệnh. Nhìn xem đại thế số xu thì cuộc kinh tế cách mệnh của Mỹ cũng khó lòng tránh cho khỏi được.

Ngô nhân biền

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

Khang-Lưu-Vy và Trương-Khân-Điền
Mãn Thành hết sự nghiêm cấm
không cho nhân dân xem các thư
bào và sách ấy, nhưng cấm làm sao
cho lại?
Năm 1895 ông Lưu-Vân cư sư ở
Quảng châu, bị thất bại, bị bắt năm
70 tuổi.
Năm 1890 ông Lê-Trúc-Vi
Lương cư sư ở Lào-Châu được
hơn 10000 quân đã lấy được này
huyện, sau vì quân khởi thảo thảo
phải thất bại.
Năm 1890 hội viên cũ sư ở Hồ
nam
Trong năm 1902 và năm 1903
quan và mệnh cũ sư ở Hoàng
châu, ở Huế-Châu, ở Kiên-Châu
và Liêm-Châu, ở Trấn-Nam-Châu, ở
Khâm-Châu, Liêm-Châu, và Thủ-
tr, ở Hà-Không (Van-nam), cả thấy
sơn-lâm, lần nào cũng thất bại.
Ông Trương-Lân và cố Thủ-Gian
cũ sư ở Yên-Hoạt cũng thất bại.

Quyết sai người làm phúc
chính giữ binh quyền ở các tỉnh
rời từ xướng làm hoàng đế, đặt niên
hiệu là Hồng-Hiến Các tỉnh miền
Nam liền tự y bỏ độc lập, đem
quân đánh Viên. Viên sai các tướng
đem quân đi đánh. Vì các nước Âu
Mỹ không thừa nhận Viên làm hoàng
đế, Viên bắt đầu đi phía thủ tiên
các tên mưu hoàng đế, rồi xướng
thống như trước, đem quân
ta vẫn mong Viên làm hoàng đế để
được được phong vương pho g
báo, nay Viên lại làm tổng thống
như xưa, giặc mong vương hầu
hồng đầu tiên tiên vì thế trong
hơn này cũng nhiều người tuyên bố
độc lập không chịu mệnh lệnh của
Viên nữa, Viên tức giận sinh bệnh
mà chết.
Tinh-trái
(Con nhà)

quyết sai người làm phúc
chính giữ binh quyền ở các tỉnh
rời từ xướng làm hoàng đế, đặt niên
hiệu là Hồng-Hiến Các tỉnh miền
Nam liền tự y bỏ độc lập, đem
quân đánh Viên. Viên sai các tướng
đem quân đi đánh. Vì các nước Âu
Mỹ không thừa nhận Viên làm hoàng
đế, Viên bắt đầu đi phía thủ tiên
các tên mưu hoàng đế, rồi xướng
thống như trước, đem quân
ta vẫn mong Viên làm hoàng đế để
được được phong vương pho g
báo, nay Viên lại làm tổng thống
như xưa, giặc mong vương hầu
hồng đầu tiên tiên vì thế trong
hơn này cũng nhiều người tuyên bố
độc lập không chịu mệnh lệnh của
Viên nữa, Viên tức giận sinh bệnh
mà chết.
Tinh-trái
(Con nhà)

CHUYỆN VUI

CÂU CHUYỆN CỦA NGƯỜI HÒA-TINH (planete Mars)

— A lô! A lô!
— A lô! Ai đó?
— Bà ơi! Ru-tu-lu-cu-si ở ở
"Vũ trụ gia thông" của Hòa-tinh.
— A! Hòa-tinh! Te-ra trên ấy
có người à?
— Sao? Bây giờ các anh mới
biết à? Thôi, đừng nói gẫu nữa.
Lặng im đi ta hỏi. Mấy lâu nay,
dung kính viễn vọng mà xem, ta thấy
ở trên trái đất thỉnh thoảng lại nổi
khói, nổi bụi, rồi có vô số thấy
người năm lần lúc từng động. Các
anh làm cái gì thế?
— Chiến tranh đó.
— Chiến tranh để làm gì thế?
— Để cướp của, cướp đất lẫn
nhau.
— Te-ra các anh con ngu độn
như thế à? Ở đây, ai ai cũng nghĩ
về du lịch từ người sao này sang
người sao khác. Còn các anh thì
chỉ lo giết nhau trên bột bụi của
cõi! Nay, ta nói cho mà biết: ta
muốn qua trái đất chơi, song nếu
các anh con dai dột như thế thì
ta không thèm. Anh phải tuyên bố
bỏ hết cả Đụng loai anh bỏ ngay
cho sạch sẽ, này mai ta sang chơi.
Nếu không vắng lời, ta sẽ viết sang
một thư khi đọc ở đời chứ ngày hết
cả đó.
Tho-mô

VIỆC TRONG VIỆC

TRUNG-KY HUẾ

Viện nhân dân đại biểu Trung
kỳ đã đề nghị
Sau khi ông Huỳnh-thúc-Khang
từ chức, viện Nhân dân đại biểu cũ
ông Nghị trưởng mới, thì cái quang
cảnh trong Nghị trường bỗng đổi ra
một cái phong sắc mới hẳn, không
khác gì đường mưa đông sấm chớp
mây bụi nhiễu gió lộng mịt mù, trong
khoảng Cảnh phủ cùng Dân viện
đương có vẻ mâu thuẫn xung
đột mà hơi nhiễu loạn ra về đâm
phân đôi đôi, rồi nổi như hai ông
H. T. K. nói: Có tôi mà công việc
thành ra chướng ngại, chỉ bằng
không có tôi mà cái nghị đôn còn
mong có ngày tiến đó.

Bây giờ công việc làm luôn mấy
hôm, đến ngày 10 octobre thì tòa
Khâm sử cho lấy hai chiếc xe camion
đạt máy đẩy gạo dài ở trong (xe này
là xe limousine không có mặt
gương) để do hai quan đại diện Bảo
hộ và Nam triều thái quan đại diện
đi xe lуже) đến các Nghị viên đi
thăm trường Quốc học, trường Bạch
công và sở máy Loại-tho.

C. Sau ngày 11 octobre, khi đọc
hải diện văn hệ mạc rồi, quan Khâm
sử lại mời các Nghị viên sang
phòng khách để đãi sấm bánh.

Cư biểu điện mà xem thì cái cơ
Hợp tác chuyên đi rất chóng không
rõ quốc dân ta đối với quang cảnh
ấy cảm tưởng thế nào?

Ph. S.

Cáo tử của ông Hoàng đực-Trạch
Thưa các qui ngài Đán báo về
bát Phú-vàng Phú-lộc.

Khoảng báo-cử nhậu-dầu đại-
biểu năm 1926, tôi vì lòng sốt sắng
muốn hợp tác cùng chính-phủ,
quên mình là người không hiểu việc
đời mà ra ứng cử. Nhờ các qui
ngại chiều có đầu phiếu cho tôi
được trúng tuyển, tôi rất cảm ơn,
và tôi có hứa rằng sẽ hết lòng mà
làm cho tròn bổn phận. Nay tôi xin
lại từ hai năm này công việc tôi
làm đã không ích gì cho nhân

dân, mà riêng về hạt Phú-vàng Phú-
lộc cũng không giúp đỡ được việc
gì cả, thực là phụ lòng ủy thác của
các qui ngài lắm, nhưng tôi cũng
còn ráng gượng nằm thứ ba này
nữa.

Vừa đến kỳ hội năm nay, nghe lời
đáp từ quan Khâm đốc trong ngh-
trường, thần kinh tôi hoảng hốt, mọi
tình ngỡ lại, te-ra bấy lâu nay, về
quyền hạn của viện, tôi không hiểu
được chút gì cả, những việc làm
toàn là ngoài phần sự, trong mong
nhiều điều quá đáng: thế thì về
đương hiệp tác tôi không biết làm
thế nào cho đúng bổn phận; đầu
cơ lưu lại nữa cũng là choan một
ghế Nghị-viên đó mà thôi.

Vậy nên ngày hội thứ hai (3 10 1928)
tôi đã làm đơn xin từ chức Nghị-
viên rồi, nay tôi xin thưa cùng các
qui ngài được rồi.

Kính cáo
Hoàng-đực-Trạch

Công việc của viện nhân dân
đại biểu Trung-kỳ
(Tiếp theo)
7 Octobre
Về việc ban giao ở phòng gày
Ngày mồng bảy tháng Octobre
1928, ông Huỳnh-thúc-Khang, Nghị
trưởng cũ từ chức cùng ông
Nguyễn-Trác, Nghị trưởng mới từ
trừ tại phòng gày Viện Nhân dân
đại biểu Trung kỳ ở đường Tr-
Đức, có cả ban Trị sự chứng kiến,
đã làm xong công việc giao nhận
đồ đạc, sổ sách, tiền bạc như sau
đây:

A) Tiền bạc (có bản định theo)
là bốn trăm bốn mươi tám đồng,
tam hào một xu (418881).

B) Một con dấu.

C) Ban ghế và vật dụng (theo
như sổ inventaire).

D) Sổ sách:

- 1 quyển sổ thư đi,
- 1 quyển sổ thư tới,
- 1 quyển carnet à souche (đã
dùng hết 5 tờ),
- 2 tập công văn cùng quan
hào, giấy mà theo như 2 cuốn sổ
thư đi và thư tới,
- 1 bộ Việt sử khâm dịch (25
cuốn),
- 1 bộ hiện hành luật pháp
toàn thư (33 cuốn của ông Toàn
trung-Yem tặng cho Viện).

Làm tại Huế ngày mồng bảy
tháng Octobre năm 1928.

Nghị trưởng cũ
kỳ tên: Huỳnh-thúc-Khang

Nghị trưởng mới
kỳ tên: Nguyễn-Trác
Thư ký
kỳ tên: Nguyễn-đơn-Quế

8 Octobre, buổi sáng
Ông Trần-dinh-Diệm, nghị viên
Nghệ-an, vì bệnh đưa đơn từ chức.

Về vấn đề mô phu, quan chánh
phong nhất đem bản nghị định
ngày 31 Mars 1928 của quan toan-
quyển hội ý kiến viên.

Ban trị sự đọc bản thỉnh cầu về
vấn đề mô phu cho toan viện nghệ.
rồi trình quan chánh phong nhất.
Viện yểu cầu cấm hẳn việc mô phu

ra khỏi xứ Trung-kỳ, xin chính
phủ theo tờ nghị định ngày 25
Octobre 1927 mà bảo hộ cho bọn
phu đã đi rồi, còn từ nay về sau có
ai đến mộ lên ở đất Trung-kỳ thì
xin chính phủ trừng phạt.

8 Octobre, buổi chiều
Viện đọc bài thỉnh cầu của ông
Nguyễn-khoa-Tung về việc học.

Ông Tung xin những khoản này:

- 1) Lập thêm trường cao-đẳng
tiểu-học.
- 2) Cho lập trường tư cho nhiều
và sửa đổi thể lệ lập trường tư cho
khuỷu phiên phức.
- 3) Bộ phận kiểm soát các trường
tư.
- 4) Lập thêm trường kỹ nghệ

Quan đại diện nói:
1) Bên Pháp mới người dân mỗi
năm nộp 1500fr thuế, nên lập được
nhiều trường học, còn dân Nam
mới người một năm chỉ nộp 30fr
thuế, số trường học bên này lấy
phủ-huà số trường học bên Pháp.

2) Đã một năm nay, ai xin lập
trường tư chẳng phải cũng cho cả,
còn thể lệ chi cốt cho hợp về sinh
chức có gì là phải phức tạp.

3) Cần phải kiểm soát các trường
tư, có thể cách dạy mới đúng
chương trình.

4) Trường kỹ nghệ ở Huế vẫn
con thưa chỗ, chưa cần lập trường
mới.

(Con nhà)

Tin đường xe lửa
Số hòa xa bà cáo cho công chúng
biết rằng kể từ ngày 12 octobre 1928
lại mở hành khách từ Tourane đi
Vinh như trước, đến km 417 phải
đổi xe

1) Từ Vinh đi Tourane hoặc Tou-
rane đi Vinh số xe lửa sẽ nhả chỗ
những hành lý không nặng qua
10 kilos, nhưng đến km 417 phải
đổi xe.

2) những hàng hóa chở thường
trừ số xe lửa chỉ nhả chỗ từ Tou-
rane đến Ngọc-lâm và từ Vinh đến
Đông-lê.

3) Từ Tourane đến Ngọc-lâm và
từ Vinh đến Đông-lê thì nhả chỗ
hành khách, hành lý hàng hóa chở
màu và chở thường như trước,
không có điều kiện gì.

Mấy lời bà cáo trước kia đều thủ
tiệu hết.

THANH-HÓA

Hội Trí tân mở lớp học đêm
Hội Trí-tân tỉnh Thanh-hóa có
lời bà cáo đề bà con biết rằng: Hội
định mở lớp học tối để dạy những
học sinh không trúng học vào
trường thành chung hay là đã bị
rớt nhất các trường bị thất bại ra.
Chương trình thì khó hơn lớp nhất
trường B-nhè, mà các giáo viên
toàn là những tay có bằng Thánh-
Chung đã lao luyên về khoa sư
phạm và được đăng cấp bằng. Học
p.1 mỗi tháng 2500. Vay ai muốn
học xin gửi đơn ngay lên ông Hội-
trưởng hội Trí-Tân, định đến ngày
10 tây là hết hạn.

Tối ngày 15 tây này, Hội sẽ bắt
đầu khai giảng, ngày thứ năm và

chủ nhà thì dạy cả ngày, con các
tối thì dạy từ bảy giờ rưỡi cho tới
mười giờ rưỡi.
Hội Trí tân Thanh-hóa lai cáo.

(TINH GIA)

Quan cứ khất hoà
Kỳ giả đi qua đò Ngọc giáp, thấy
một người đàn bà ngồi khóc rất là
thâm thiết ở bên đò, xướng là tên
Thị Quý ở làng Sen-bình, tổng
Sen-tri.

Ngày tháng chạp năm ngoái vợ
chồng mù ấy đi vay được một trăm
bac đem về mua hàng bán tết
không ngờ đến đêm 22 tháng ấy
chồng khi qua nửa canh hai nhân
chồng mù đi vắng, mù ở nhà một
mình thấy một lỗ dong người tay
cầm dao, gậy, đuốc, kẻ bôi mạt
người trùm khăn, xông vào nhà
đánh trời mù, phá huỷ vào lấy
tất cả bằng hóa mạt nói ào quần
và tiền bạc, lũ ấy bị đánh đau và
sợ nea ngồi im cho chúng lấy.
Chồng mù đi về vừa gặp chúng đi
ra bị chúng chém một lát trên đầu
máu chảy đầm đìa, ngã lăn ra giữa
sàn, la làng mà không thấy hương
lý dân phu đến cứu. Làng ấy là
làng xã tại thùy Phó, nhà thùy ở
gần nhà Thị Quý, thế mà thấy nghe
là cũng không đến. Lũ cướp đi đã
lâu rồi, mọi thấy hương lý và dân
làng kéo đến, mù chỉ dẫn cho làng
xem những chỗ bị phá và kể các vật
bi chụp cho làng biết thế rồi hương
lý ra về, không lo gì đến chúng
mù bị chém trên đầu cả.

Ngày 23 mù lên kêu quan Phủ,
quan phủ thay Lai P-way Thưa về
kham xét quả có tang tích rõ ràng,
liều có lòng lập thì thành minh
bạch.

Là làng chúng mù bình phục rồi,
lên kêu lại, thì quan phủ bảo rằng
con làm cho tổng lý tham nữ,
để tham xem có không thể nào sẽ
tay. Không rõ cái lệ lạc nạn của
quan phủ định mấy tháng mà khi
nào đến đến, thì quan cư bảo là
chờ lạc nạn đi.

Đều này đã hơn 7 tháng trôi mà
k ông thấy hết cái LẠC NẠN, đến
kêu thì quan lại bảo về chỗ LẠC
NẠN Ma về nhà tại thùy Phó và

HỘI TRUNG-KY CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP Nhóm đại hội đồng

Hội T. K. C. T. L. H. có lời bà cáo cùng
các cơ đòng của Hội, con ai chưa góp tiền
cổ phần cho Hội, biết rằng đến ngày 10
Octobre là ngày 27 tháng 8 Annam nữ,
Hội không nhận tiền các cổ đòng góp nữa
để Hội sẽ để tên tất cả các cổ đòng ra
trình TOA AN-TRUNG-MẠI, song là nhóm
ĐẠI HỘI ĐỒNG.

Vậy xin các Nghị con ai chậm trễ chưa
góp tiền cho Hội, nên mau mau gửi tiền
cổ phần lại cho máy nhà Ngân Hàng
trước ngày Hội đã định.

Nay mai Hội sẽ có tờ công lá gậy bầu
cử giới riêng cho các cổ đòng mới đến
đự ĐẠI-HỘI ĐỒNG của Hội (Ngày và chỗ
nhóm sẽ tin sau)

Đại-Quyền cho các Hội-viên
sàng lập của Hội

VÔ ĐOÀN GIA
Industriel
TOURANE

CÁI NGHĨA ĐỜI NGƯỜI (XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác-giả: MARCELLE TINAYRE
Dịch-giả: HOA-TRUNG

CHƯƠNG MƯỜI SÁU (tiếp theo)

Thơ là cái mộng tưởng của
nhân thế, cái mộng tưởng cao nhất
đều đang thay!

Chàng hạ giọng mà nói tiếp:
Tôi thấy giống như vậy lấy làm
cảm kích và cho đó là cái triết hay,
cả ngày cả đêm, tôi ở giữa khoảng
đám mây nhò nhò, mà tưởng tượng
đến cả luôn. Tôi tự hỏi bây giờ có
ở đâu, có làm gì, có còn nhớ tôi hay
đủ chưa?
Nước chè trong ấm đã nguội.
... Không hiểu có cái sự huyền
điệu gì, làm cho cái say mê ngay
xưa lại trở lại mà tôi không thể
quay mặt không nhìn hai con mắt
xanh như biển của chàng.

Tôi nói nhỏ:
— Không, tôi không khi nào
quên ông má.
Ba Mác bốt gọi tôi:
— Nay luy lè.
Tôi giật nảy mình và tỉnh lại.
Mô-ri đứng dậy mà nói:
— Chàng, tôi đương noi chuyện
về những cô thiếu nữ được ở thành
Đen-phơ. Tôi kể chuyện cho cô Hy-
lè nghe rằng tôi đã được chứng
kiến họ đào được một phi tượng
thần ở rì đất bằng đồng.

Ông Joan nói:
— Tôi đã thấy một cái hình thần
ở rì đất gần đó. . . .
Tôi không nghe hai người nói
chuyện nữa, thần trí tôi lúc ấy
bằng bạc ở đâu. Tôi lấy nước lạnh
pha thêm vào ấm chè rồi pha lần
cho một người. Thỉnh thoảng tôi gặp
mất Ông Joan nhìn một cách bình
định, tôi hiểu rằng câu chuyện của
tôi với Mô-ri vừa rồi không làm
chở chàng đó kỹ thuật gì, làm sao cái
mắt trung tín, đã giảm và vút về

của chàng như tôi thế mà tôi lại
thấy trong lòng có ân hận là sao?

CHƯƠNG MƯỜI BẢY

Ông Joan vừa an cảm với tôi.
Chàng đương vắng ở thủ phủ Ba-bét
đức Mô-ri vào.

Xin có tha lỗi, tôi đến xin có
chỉ giao cho một đầu - chàng gặp
Ông Joan có ý ngán ngại và nói
thao cho qua - Bà kich Xu phó sẽ
đem hát thử, nhưng có Xò sẽ mi
muốn sửa lại một vài nơi. Tôi muốn
đọc cho cô nghe một vài đoạn và
xem ý kiến cô thế nào.

— Cháu có Hy-lè sẽ bày tỏ nhiều
ý kiến hay lắm.

Ông Joan nói tự nhiên, tôi không
thể thấy trong giọng chàng có chút
gì là tráo phồng.

Chàng đang dậy đi rồi.
— Còn ông, bây giờ ông làm gì.
Tôi vẫn biết ông quản lý tờ báo XÃ
HỘI TƯỞNG LẠI. Còn bộ sách ấy
bao giờ mới xuất bản?
— Cũng không lâu. Nhưng tôi
cũng còn phải sửa lại ít chỗ, mà có

Hy-lè lại không thể giúp tôi trong
việc ấy được.

Hai người bắt tay nhau, tôi đi
đưa Ông Joan ra đến cửa ngoài.

Chàng hỏi:
— Chỉ không đợi bên trước Mô-
ri chứ?
— Anh Ông Joan, anh có quên tôi
không?
— Giản chi à? khốn nạn! vì sao
vậy?
Tôi ở hơi sợ rằng Mô-ri đến
cố lẽ anh không bằng lòng.

— Chỉ nói thực với tôi thế, tôi lại
thêm lòng yêu mến. Không, chỉ Hy-
lè à, chỉ đừng làm, tôi không như
ai, muốn chiếm đoạt quyền luyên đi
đầu, tôi không có quyền ấy, mà dù
phóng tôi có sinh lòng đố kỵ nữa
thì tôi cũng hết sức để để dập nó đi.
... Từ nay đến ngày tay chỉ sẽ
đặt vào tay tôi - nếu cái ngày ấy mà
có được - thì chỉ có hoàn toàn từ do
Chị để tôi đi công được, bao nhiêu
người cũng được. Và chàng nói chẳng
sự ai cả. Chỉ sợ chỉ và sợ cái nỡ
tưởng tượng ở trong cái trán đẹp
đẹp này. . . . Tôi, chỉ vào, kéo lạnh

Mô-ri đi trong kia kia, vào kéo
anh ta đi nghỉ.

Chàng cười, tôi đứng trong cửa
nhìn theo chàng một lát rồi trở lại
cởi Mô-ri.

Vào thấy mô-ri bỏ đường đơn
bản, tôi rú Mô-ri vào thư viện là
nơi tôi thường ngồi.

Hôm ấy là ngày mùa đông quang
lành và lạnh lẽo, trên đỉnh nhà và
cánh cây, những tuyết bám như rùa
bóng. Trong lò lửa cháy reo reo,
chàng tôi lại gần lò sưởi ngồi cho
ấm.

Mô-ri nói:
— Ở chỗ này nhìn nghiêm bình
đầu. Thành Ba-rì giống như ở trên
đầu đất. Mỗi lần tôi thấy có tờ
trắng và đẹp đẽ thế mà ở trong một
cái hoàn cảnh nghiêm trang này,
tôi tưởng tượng hình như đọc một
chuyện truyện kỳ của Hội-man vậy.

— Thế mà ở đây tôi thích lắm.
tôi ưa những cái đồ đen mà những
thế này, những tờ sách, những
tượng cổ này, ở đây tôi tưởng

tưởng như bác tôi vẫn còn. Tôi đọc
tài những sách bác tôi ham đọc, có
lúc tưởng chừng như có tiếng người
đi, có tiếng bắt một hay có tiếng giẫy
nhảy.
— Phải rồi đây là chỗ có ấn độ,
là cái nhà ngọc của cô, những bạn
tìm thường không được tôi đây nhĩ?
— Tu lệ bác tôi mãi tôi tiếp li
người lắm.
Cố không đến nhà bà Li ra nữa
à?
— Không, tôi không đến dự đã
hồi của bà nữa.
— Còn nhà bà Mác bốt?
— Tôi vẫn đến luôn chứ.
— Có, giao thiệp luôn với ông
Ông Joan.
Chàng nói câu ấy một cách quả
quyết, chứ không phải hời hợt.
— Bác tôi mến ông ta lắm.
— Ông ta cũng thực là người có
tài, nhưng không có khiếu mỹ thuật
Theo ý tôi thì ông ta vừa không
tưởng vừa kịch liệt.
(Con nhà)

GIẤY PHẢI! NHÀ THUỐC PHẠM-ĐOÀN-ĐIỂM GỬI MAU!

Là một nhà bào chế rất cần thận xin đồng bào chú ý cho. Có trữ đủ các thứ thuốc của danh y bên tây.

thành công: đối với cuộc phá ngục... Bất-ty, kỳ giả cũng vẫn cho là cái... tiên thâu của cái kỳ nguyên tự do...

Nào là kỳ niệm của Pháp, người... minh cũng đư vào địa vi di... xem, nào là kỳ niệm Trung-hoa...

VIỆC THẾ GIỚI

A-ĐÔNG

Tàu

Vấn đề Đông-tam-tinh

(Típ theo)

Đến như nước Nhật rồi trong Mãn... châu, có vẻ những câu này thì hết... Trong bốn-nghị hòa thuận đến đại biểu...

Nhật bản đã... Mãn châu từ... trên Nhật Nga là bắt đầu ngày... Năm 1890...

Việt và kinh tế của Nhật. Đại diện đã thành... một hải cảng vào ngày nhất, một lúc có... thể chưa tàu bè đến 17 vạn tấn...

Vấn đề Đông-tam-tinh... Vấn đề Đông-tam-tinh... Vấn đề Đông-tam-tinh... Vấn đề Đông-tam-tinh...

BAC NINH

GENH QUI DA CO THUOC TIEN

Nhà ai mắc phải bệnh LẬU hay DƯƠNG... MẠI mà đã ứng thuốc khắp các nơi rồi... mà vẫn không khỏi, thì nên ứng ngay thuốc...

Hiện ảnh nào lớn nhất... Đối với các nước Âu-Mỹ thì chưa dám... nói, nhưng ở trong cõi Đông-Pháp này thì có...

CHỖ NÀY CHO THUÊ... (Tin ngày 6 tháng 10) Viên thiển di sự quân... Ngoại-phiên bộ trưởng của chính-phủ Nam...

cuộc khởi nghị của đạo quân thứ 3 và... đoàn thể phản động các 11 cơ sở 12 cái... khác da, hình qua thành phố và hô to các...

NHẬT (Tin ngày 6 tháng 10) Nhật tại Trung-hoa... Sau giới về... phát triển của chính phủ này từ rằng...

AU-CHÂU PHÁP (Tin ngày 6 tháng 10) Tin Ngh-viên... Vì gặp vụ kiện cũ... của Nghị viện hoãn lại ngày 16 tháng 10...

AO ĐẠI LỢI (Tin ngày 6 tháng 10) Một cuộc đại biểu tình... ở Wiener... Neustadt có đến 18 hoặc 20 nghìn người...

thuộc về đoàn thể Heimweiren là một... đoàn thể phản động các 11 cơ sở 12 cái... khác da, hình qua thành phố và hô to các...

NHỮNG SÁCH BÁN TẠI... BÁN-QUAN... Hoa và chỉ-nam 05.50 Kinh tế học tiền-sử 0.25...

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN... CỐ PHẦN HỮU HẠN VỐ DANH CÔNG-TY... Số vốn 42.100\$00

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN... CỐ PHẦN HỮU HẠN VỐ DANH CÔNG-TY... Số vốn 42.100\$00

PHARMACIE NORMALE L. SARRAU... 113, 115, Rue Cassini-SALON... Produits Chimiques, Droguerie, Laiterie... Spécialité d'expéditions dans l'Indochine...

Hiện ảnh nào lớn nhất... Đối với các nước Âu-Mỹ thì chưa dám... nói, nhưng ở trong cõi Đông-Pháp này thì có...

CHỖ NÀY CHO THUÊ... (Tin ngày 6 tháng 10) Viên thiển di sự quân... Ngoại-phiên bộ trưởng của chính-phủ Nam...

Câu chuyện thực-nghiệp

Công nghệ có phát đạt thời nước mới phổ cường, những nhà làm mệ thực nghiệp đang... kể họ cháu lòng công nghệ... Vì thế mà hiện AN-THÀNH 37 rue d. la Soie HANOI mới mở mà đã nổi danh...

Thuộc lao có ảnh Thường

Các ngài đã hút Thuốc lao Hoàn - phát nên... biết cho rằng: các ngài mua thuốc ở đâu mấy được... ảnh Thường thì cứ đến chỗ mình vẫn mua mà linh 1...

TIỆM CHÍNH... LÝ-SENG-BAO... 42 Phố hàng-BĐ... HANOI

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN... CỐ PHẦN HỮU HẠN VỐ DANH CÔNG-TY... Số vốn 42.100\$00... Hội chúng tôi thành lập đã trôi một năm, tổng cuộc phân...

DẦU CỬ-LÀ THIỆT

DẦU CỬ-LÀ THIỆT... Dầu cử-là thiết, đã đư hai mươi năm danh tiếng, chuyên trị những bệnh sau... đây rất công hiệu... Dầu cử-là thiết, trị nhọt đầu, sởi mũi vãn minh muốn cầm, thoa vào bàn tay...

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI... 138-140, Bđ Tổng-độc-Phượng (CHOLON)... Bồn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, Ang Thượng-hải... như là: lãnh, xuyên, trứ, cảm-nhung, cảm-châu v... Hàng thiết 150,...

Handwritten signature and notes at the bottom right corner of the page.